

УДК 338.24.01

Головкова Л. С.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ ЗА ЛОГІСТИЧНИМ ПІДХОДОМ

Постановка проблеми. В даний час підприємства будівельної галузі постійно стикаються з вирішенням складних завдань управління матеріальними ресурсами, використовуваними при будівництві об'єктів. Будівельна галузь є однією з матеріаломістких галузей народного господарства. Тому, ефективність функціонування будівельних підприємств в значній мірі залежить від інтеграції існуючих систем управління постачальницькими, виробничими, транспортними та збутовими процесами, здійснюваними при будівництві об'єктів. Одним з важливих чинників підвищення ефективності підприємницької діяльності є ефективне управління логістичними потоками будівельного підприємства.

Аналіз досліджень і публікацій. Вивчення проблем ефективності управління підприємством відображено в наукових роботах таких українських та зарубіжних учених, як М. Аптер, О. Богданов, Ф. Бродель, Н. Вінер, В. Гриньов, В. Забродський, Дж. Кларк, В. Маєвський, У. Мітчелл, М. Моїсєєв, Р. Нельсон, Д. Новиков, В. Пономаренко, С. Рум'янцев, Г. Спенсер, Е. Тоффлер, Дж. Форестер, Ч. Фрімен, Г. Хакен та інші. Застосування логістики в управлінні підприємством розглядали вітчизняні та зарубіжні вчені О. М. Азарян, В. Н. Амітан, Б. А. Анікін, Д. Бауерсокс, А. М. Гаджинський, М. Ю. Григорак, А. Г. Кальченко, Є. В. Крикавський, Д. Клосс, Р. Р. Ларіна, Л. Б. Міротін, В. Є. Ніколайчук, М. А. Окландер, В. Л. Пілюшенко, А. І. Семененко, О. М. Тридід, Н. І. Чухрай, Дж. Хескетт та інші [1–7].

Постановка завдання. Метою статті є оцінка ефективності управління будівельного підприємства за логістичним підходом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сформований традиційний підхід ефективності управління підприємством не дозволяє досліджувати всі процеси, які відбуваються на підприємстві комплексно, в їх єдності і цілісності. В умовах нестабільності традиційний підхід вичерпало свої можливості по вдосконаленню і для подальшого еволюційного розвитку теорії ефективності управління необхідні принципово нові підходи до її побудови.

Розробка і реалізація нового підходу до формування ефективного управління підприємством можлива на основі логістичного підходу управління.

Враховуючи той факт, що будівельна галузь є однією з найбільш ресурсомістких галузей народного господарства, ефективність управління будівельним підприємством великою мірою залежить від його своєчасного забезпечення з найменшими витратами необхідною кількістю якісних ресурсів.

Розглядаючи будівельний комплекс як частину великої і складної економічної системи, необхідно до числа суб'єктивних факторів, що чинять істотний вплив на функціонування будівельних підприємств і впливають на ефективності їх управління, віднести:

- яскраво виражену спеціалізацію окремих будівельних підприємств, яка не завжди відповідає вимогам ринку;
- необхідність підвищення інвестиційної привабливості будівельних підприємств та будівельних об'єктів;
- існуючі умови конкуренції на вітчизняному будівельному ринку.

У процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання будівельних об'єктів здійснюється велика кількість ресурсів підприємств і організацій різних сфер діяльності: матеріальних, трудових, енергетичних, транспортних і т. п. Вони взаємодіють за допомогою: постачання необхідними матеріальними, трудовими та енергетичними ресурсами, виробництва на цій ділянці основних видів будівельних робіт, розподілу функцій між виконання робіт, функціонування транспортної складової в процесі виконання робіт за підтримки інформаційного забезпечення. Всі ці види діяльності повинні розглядатися як єдине ціле з метою досягнення бажаного результату з мінімальними витратами ресурсів шляхом оптимального їх використання.

Кількісне вираження ефективності розкривається в її показниках і методах оцінки. Показник – це якісна й кількісна оцінка процесів і явищ, що протікають у навколишньому середовищі. Якісна сторона показника відображає зміст явища або процесу в конкретних умовах місця й часу, кількісна – розмір, абсолютну або відносну величину в заданий час. Таким чином, показник – це якісна та кількісна характеристика об'єкта, виражена числом, що вказують на його властивості [5].

У практиці планування та управління використовуються різні категорії показників [5]:

- за змістом: вартісні, натуральні, трудові, якісні;
- за функціями: оцінні, планові, розрахунково-аналітичні;
- за рівням управління: загальнозаводські, цехові, бригадні, індивідуальні;
- за об'єктом застосування: по виробках, агрегатах, деталях, операціям.

Значну увагу проблемам дослідження показників ефективності приділяє у своїх працях Смирницький Е. К. Визначимо основні показники оцінки ефективності управління підприємством.

1. Група показників успішності конкуренції включає наступні показники:

- залишки готової продукції на складі;
- рівень виконання зобов'язань по договорах;
- коефіцієнт оновлення асортиментів і номенклатури продукції;
- середня тривалість ухвалення рішення й укладання договору на поставку продукції;
- науково-технічний рівень і якість продукції в порівнянні із кращими вітчизняними й закордонними аналогами;

– комерційна ефективність проектів.

2. Група показників ресурсної забезпеченості:

- структура обігових коштів і рівень запасів;
- якість вихідної сировини, матеріалів, комплектуючих.

3. Група показників ефективності використання матеріально-технічних ресурсів:

- фондівдача;
- оборотність обігових коштів;
- частка та втрати від браку, втрати при зберіганні сировини, матеріалів, готової продукції.

4. Група показників фінансових результатів:

- прибуток від реалізації продукції;
- рентабельність виробництва;
- рентабельність витрат;
- дебіторська заборгованість;
- непродуктивні витрати та втрати.

5. Група показників стійкості поточної діяльності:

- обсяг незавершеного виробництва;

- тривалість виробничого циклу;
- коефіцієнт ритмічності виробництва та випуску продукції.

Логістика як наука і як сфера професійної діяльності в силу своєї конкретної спрямованості має чіткі критеріальні виміри, які знаходять висвітлення в певних показниках.

У якості основних логістичних показників на думку авторів найчастіше використовують наступні:

- частота оборотності всіх запасів, обумовлена як відношення товарообігу до обсягу складських запасів;
- загальні витрати на матеріально-технічне забезпечення, що приходяться на одиницю товарообігу;
- ступінь готовності постачальника (у відсотках), що розраховується як частка від ділення обсягу задоволених потреб у зазначений строк на загальний обсяг потреб;
- витрати на логістику (у відсотках від загальних витрат);
- період обороту матеріальних ресурсів для окремих складів (доба);
- витрати на відправлену одиницю продукції;
- витрати на тонно-кілометр перевезених вантажів;
- завантаження складу та парку транспортних засобів;
- ступінь ризику, пов'язана з утримуванням запасів.

Назвемо також показники поставок, ритмічності та роботи складу, що доповнюють перелічені для оцінки окремих сторін логістичного процесу.

Показники поставок характеризують обсяг, структуру, ритмічність поставок. Виконання зобов'язань по фізичному обсягу поставок розраховують шляхом зіставлення обсягу фактично поставленої в рахунок договірних зобов'язань продукції з її обсягом, передбаченим у договорах поставки. Виконання зобов'язань по асортименту визначають шляхом зіставлення фактичного обсягу поставленої продукції та передбаченого в договорах асортименту.

Показники ритмічності – показники, що характеризують відношення суми фактично виробленої продукції в межах планового завдання за кожний відрізок часу досліджуваного періоду до загального обсягу завдання на період у цілому.

Показник роботи складу – техніко-економічні показники, використовувані для комплексного аналізу різних напрямків роботи складів. Система цих показників може бути представлено трьома укрупненими групами:

1. показники інтенсивності роботи складів (вантажообіг, питомий вантажообіг, коефіцієнт нерівномірності завантаження, сумарна робота складу, інтенсивність проходження вантажів);
2. показники ефективності використання складських площ (місткість, корисна площа, коефіцієнт використання, вантажонапруженість складу);
3. показники рівня схоронності вантажів і фінансові показники (число випадків порушень по схоронності вантажів, витрати складів, собівартість зберігання, доходи, продуктивність праці працівників складу) [1, 2].

ВИСНОВКИ

Ефективність застосування логістики оцінюється не тільки її конкретними показниками і їх тенденціями, але і її впливом на зміну економічних і фінансових результатів діяльності підприємства: збільшення прибутку, підвищення продуктивності праці тощо.

Оцінити безпосередньо технологію логістики, її якість як системи фізичного розподілу, доцільно за допомогою наступних показників:

- швидкість доставки;
- надійність строків поставки;
- здатність системи до негайного задоволення попиту.

Використання логістичного підходу до оцінки ефективності управління забезпечує системність і цілісність, оптимізацію сумарних витрат ресурсів, тобто дозволяє комплексно з системних позицій охопити всі етапи будівництва. Ефективно управляти підприємством в умовах динамічно мінливого зовнішнього середовища можливо з нашої точки зору за допомогою ефективного логістичного підходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрухова О. О. Логістичний підхід до управління підприємством як логістичною системою / О. О. Андрухова // Науково-інформаційний вісник. Серія – економіка. – 2011. – № 3. – С. 207–211.
2. Баранець Г. В. Логістичний підхід в управлінні матеріальними ресурсами металургійного підприємства / Г. В. Баранець, К. І. Журнаковська // Економіка та регіон. – № 3 (34). – 2012. – С. 123–127.
3. Сток Дж. Р. Стратегическое управление логистикой: пер. с 4-го англ. изд. Дж. Р. Сток, Д. М. Ламберт. // – М. ИНФРА – М. – 2005 – 797 с.
4. Миротин Л. Б. Эффективность логистического управления: Учебник для вузов / Л. Б. Миротин [и др.] // – М. : Издательство «Экзамен» – 2004. – 448 с.
5. Воронов А. А. Показатели и методы оценки эффективности организационно-экономического механизма управления промышленным предприятием [Текст] / А. А. Воронов, В. Ф. Катичев // Менеджмент в России и за рубежом. – 2004. № 4. – С. 98–108.
6. Управление эффективностью бизнеса. Концепция Business Performance Menegement / Е. Ю. Духонин, Д. В. Исаев, Е. Л. Мостовой [и др.]: под ред. Г. В. Генса. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2005.–269 с.
7. Васюк І. Методичні підходи до ефективного управління логістичними системами підприємств харчової промисловості / І. Васюк // Галицький економічний вісник. – 2011. – № 4(3). – С. 157–163 – (маркетингові технології підприємств в сучасному науково-технічному середовищі)